

Utvrđivanje osnovice i obračun poreza na dobit kod društva s ograničenom odgovornošću

Puhak, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:148:119895>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-05-12**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

**Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Integrirani preddiplomski stručni studij
Računovodstvo i financije**

**UTVRĐIVANJE OSNOVICE I OBRAČUN POREZA NA DOBIT KOD
DRUŠTAVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU**

Završni rad

Ime i prezime studenta: Lucija Puhak

JMBAG studenta: 0067591066

Mentor: Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, 2023.

SADRŽAJ

1.UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja.....	1
1.3. Sadržaj i struktura rada	2
2.ZNAČAJKE POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE.....	3
2.1. Osnovna obilježja poreznog sustava Republike Hrvatske	3
2.2. Porezne stope i kategorije poreznih obveznika.....	7
3.POREZ NA DOBIT KAO DIREKTNI OBLIK OPOREZIVANJA DRUŠTAVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU.....	9
3.1. Zakonsko uređenje poreza na dobit.....	9
3.2. Porezni obveznik, porezna osnovica i porezna stopa.....	9
3.3. Obilježja društva s ograničenom odgovornošću kao najzastupljenijeg oblika poduzetništva.....	13
4.UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE ZA OBRAČUN POREZA NA DOBIT	16
4.1. Povećanje dobiti/smanjenje gubitka	16
4.2. Smanjenje dobiti/povećanje gubitka	40
5.PRAKTIČNI PRIMJER OBRAČUNA POREZA NA DOBIT.....	47
5.1. Primjer 1. Vransko jezero d.o.o.....	36
5.2. Primjer 2. Alga d.o.o.....	39
5.3. Primjer 3. Ana d.o.o.....	44
6.ZAKLJUČAK.....	50
LITERATURA	63

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Porezi su novčana davanja koje država naplaćuje putem svog financijskog suvereniteta bez izravne protučinidbe i troši ih prema vlastitom nahođenju. Jedan od poreza je i porez na dobit koji oporezuje poduzetnike i time utječe na investicije u gospodarstvu te je pokretač cjelokupnog gospodarstva.

Cilj rada je kroz sekundarno prikupljene podatke opisati značajke poreznog sustava Republike Hrvatske, opisati porez na dobit kao direktni oblik oporezivanja društava, objasniti postupak utvrđivanja porezne osnovice za obračun poreza na dobit te koje sve stavke utječu na povećanje/smanjenje dobiti ili smanjenje/povećanje gubitka te na praktičnom primjeru pokazati kako se radi obračun poreza na dobit.

Kod sekundarnog prikupljanja podataka korištene su knjige, publikacije, izvori sa interneta, stručni časopisi i sažimanjem podataka pokušalo se doći do konačnog obrazloženja kako porez na dobit utječe na poslovanje poduzetnika te kako korištenjem olakšica ili stavkama uvećanja naša obveza za plaćanje može biti drugačija.

Detaljno su objašnjene stavke koje direktno utječu na povećanje dobiti/smanjenje gubitka i smanjenje dobiti/povećanje gubitka i trudili smo se za svaku tu stavku navesti primjer iz kojeg je vidljivo šta točno ulazi u koju poziciju kako bi nekom iz prakse bilo lakše proučiti PD obrazac koji nije samo suhoparna administracija nego žila kucavica na kraju obračunskog razdoblja te nam formira konačni rezultat poslovanja.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

U ovom poglavlju istraživanja, obrađuje se analiza ključnih izvora informacija i metoda prikupljanja relevantnih podataka o utvrđivanju osnovice i obračunu poreza na dobit kod društava s ograničenom odgovornošću (d.o.o.). Pouzdanost i valjanost istraživanja bit će osigurane korištenjem kvalitetnih izvora i preciznih metoda.

Istraživanje će obuhvatiti proučavanje financijskih izvještaja društava s ograničenom odgovornošću, uključujući bilancu stanja, račun dobiti i gubitka te izvješća o novčanim tokovima. Analizom ovih izvještaja, dobit će se uvid u ključne poslovne prihode, rashode, dobiti, gubitke i druge financijske

informacije koje su relevantne za određivanje osnovice poreza na dobit.

Također, istraživač će se posvetiti proučavanju poreznih propisa, zakona i pravilnika kako bi stekao temeljno razumijevanje poreznog okvira koji se primjenjuje na d.o.o. Ovi porezni propisi definiraju pravila za obračun i plaćanje poreza na dobit, stope poreza, oslobađanje od poreza, olakšice i druge važne porezne parametre.

Kako bi istraživanje bilo sveobuhvatnije, istraživač će koristiti stručne knjige, časopise i znanstvene radove o poreznom sustavu i računovodstvu. Ove publikacije pružit će detaljnije analize i perspektive koje će obogatiti istraživanje.

1.3.Sadržaj i struktura rada

Kroz rad izložiti će se organizacijska shema istraživanja o temi. Rad će biti strukturiran kako bi omogućio logički redoslijed prezentacije informacija, počevši od uvoda u temu, pa sve do detaljne analize metoda i rezultata.

Prvi dio rada bit će posvećen uvodu, gdje će istraživač postaviti kontekst istraživanja, istaknuti njegovu važnost i navedene ciljeve. Time će čitatelje upoznati s temom i svrhom rada.

Nadalje, slijedit će poglavlje "Pregled literature" u kojem će biti predstavljeni ključni teorijski i zakonodavni aspekti poreza na dobit te relevantne prethodne studije i istraživanja koja su pridonijela razumijevanju ove teme. To će omogućiti čitateljima stjecanje šireg uvida u problematiku.

Nakon toga, istraživač će detaljno opisati "Metodologiju istraživanja", pružajući informacije o korištenim metodama prikupljanja podataka, analitičkim alatima i drugim tehnikama koje će primijeniti tijekom istraživanja. Ovakav pristup osigurat će transparentnost i pouzdanost rezultata istraživanja.

U glavnom dijelu rada, istraživač će se usredotočiti na prezentaciju "Rezultata istraživanja", gdje će analizirati i interpretirati prikupljene podatke o utvrđivanju osnovice i obračunu poreza na dobit kod d.o.o. Te analize bit će temeljene na financijskim izvještajima i drugim relevantnim informacijama.

Konačno, zaključak rada objedinjavat će glavne spoznaje i rezultate istraživanja, te će istraživač dati sažeti osvrt na postignute ciljeve i ukazati na eventualne implikacije rezultata za praksu i buduće istraživanje.

2. ZNAČAJKE POREZNOG SUSTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

2.1. Osnovna obilježja poreznog sustava Republike Hrvatske

Hrvatski porezni sustav oblikovan je po uzoru na germanske porezne sustave i uz pomoć inozemnih poreznih stručnjaka tijekom protekla gotovo tri desetljeća doživio je brojne izmjene i dorade.¹

Velike promjene nastale su 2013. godine nakon ulaska Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije što se najviše odrazilo na oporezivanje prometa dobara i usluga na jedinstvenom europskom tržištu.

01. siječnja 2021. godine ušli smo u peti krug porezne reforme koja je započela 2017. godine. U prvom i drugom krugu počelo je snižavanje poreznih stopa na porez na dobit i porez na dohodak dok se 2019. godine širio krug dobara i usluga koji se oporezuju smanjenim stopama poreza na dodanu vrijednost te umanjeње obveznih doprinosa. U 2020. godini izmjenjena je tarifa poreza na dohodak i sve više obveznika počelo je plaćati porez na dobit po nižoj poreznoj stopi, a od 2021. godine snižene su stope poreza na dohodak i stope poreza na dobit.¹

Tijekom 2020. i 2021. godine zbog utjecaja posebnih okolnosti uzrokovanih pandemijom koronavirusa, elektronička komunikacija je dobila na značenju pa tako se i u Republici Hrvatskoj ulažu napor i u ojačanje mreže elektroničkog sustava Porezne uprave kako bi se poreznim obveznicima olakšalo podnošenje poreznih prijava, izvršavanje obveza i općenito olakšalo komunikaciju sa poreznom administracijom. U budućnosti će takva komunikacija imati sve veću i veću ulogu pa čak i u praktičnoj primjeni poreznih propisa.²

Sjetimo se samo kako smo prije par godina podnosili PDV obrasce mjesečno ili tromjesečno hodajući i čekanjem u redu ili sada kada samo u par klikova izvršimo obvezu predaje obrasca iz udobnosti stolica i skoro bez obzira na vrijeme.

Krajem 2022. godine najava poreza na ekstra profit uzburkala je poduzetničku klimu jer se smatra da oni bolji još moraju povući veći teret u ovim teškim i izazovnim vremenima, a neki to smatraju kao kaznu za naporan rad.³

¹ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

² Porezni vodič u Republici Hrvatskoj, RIF, 2021., Bakran, Cutvarić, Milčić, Sirovica, Orlović, Zuber

³ Porezni vodič u Republici Hrvatskoj, RIF, 2021., Bakran, Cutvarić, Milčić, Sirovica, Orlović, Zuber

Na stranicama e-Savjetovanja 17. studenoga 2022. godine objavljen je Nacrt konačnog prijedloga **Zakona o dodatnom porezu na dobit**. Iz prijedloga ovog Zakona proizlazi sljedeće:⁴

- Dodatni porez na dobitak („porez na ekstra profit“) je jednokratni porez za 2022. godinu.
- Obveznik dodatnog poreza na dobitak („porez na ekstra profit“) je obveznik poreza na dobitak **koji je u poreznom razdoblju (2022. godini)** ispunio dva kriterija:

1. ostvario ukupni prihod veći od 300 milijuna kuna , i

2. ostvario oporezivi dobitak u 2022. koji je veći za 20 % u odnosu na prosjek oporezivog dobitka u posljednja četiri porezna razdoblja (2021., 2020., 2019. i 2018.) – neovisno o djelatnosti koju porezni obveznik obavlja.

- Zakon se odnosi i na obveznike poreza po tonaži broda.
- U ukupni prihod NE uključuju se prihodi od otpisa obveza u predstečajnim i stečajnim postupcima, prihodi u stečajnom postupku koji su rezultat prodaje imovine radi namirenja vjerovnika te prihodi od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine nepovezanoj osobi.
- **Osnovica za izračun dodatnog poreza** je pozitivna razlika između oporezivog dobitka poreznog razdoblja (2022. godina) i prosječnog oporezivog dobitka četiri prethodna porezna razdoblja uvećane za 20%
- Pod pojmom „oporezivi dobitak“ Zakon razumijeva dobitak (razlika prihoda i rashoda) uvećan i umanjen prema odredbama Zakona o porezu na dobit tj. dobitak koji je iskazan na red.br. 36. ili 39. Obrasca PD.
- Ako je porezni obveznik u nekom od prethodnih poreznih razdoblja iskazao porezni gubitak, za potrebe izračuna dodatnog poreza uzima se da je oporezivi dobitak tog poreznog razdoblja 0 kn.
- **Stopa dodatnog poreza na dobitak je 33%.** To znači da će porezni obveznik platiti porez na dobit po stopi od 18% a potom će još na ostvareni „ekstra profit“ platiti 33% dodatnog poreza na dobit.
- **Dodatni porez na dobit obračunava se za porezno razdoblje koje je počelo od 1. siječnja 2022. godine.** Porezni obveznici kojima se porezno razdoblje razlikuje od

⁴ Računovodstvo i porezi (2011) Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011

kalendarske godine, razdoblje obračunavanja i plaćanja dodatnog poreza prilagodit će

se odredbama o podnošenju Prijave poreza na dobitak prema posebnom propisu o oporezivanju dobitka

- Zakon se NE odnosi na novoosnovane poduzetnike u 2022. godini niti na one koji u 2022. godini prestaju s poslovanje (bez prijenosa djelatnosti na druge porezne obveznike)
- Oni porezni obveznici koji su obveznici plaćanja solidarnog doprinosa prema *Uredbi Vijeća (EU) 2022/1854*, nisu istovremeno i obveznici plaćanja dodatnog poreza na dobitak.
- Ako se Zakon usvoji, Ministar je obavezan u roku 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona donijeti Pravilnik. Sadašnji prijedlog je da obračun i plaćanje dodatnog poreza na dobitak bude u istom roku koji se odnosi na porez na dobitak (Obrazac PD). Prema tome, oba poreza trebala bi se platiti istoga dana.⁵

Vrste poreza koje čine porezni sustav Hrvatske moguće je klasificirati prema klasičnoj podjeli na neizravne i izravne porezne oblike. Da bi bolje razumjeli tu nam je klasifikacija prema pripadnosti poreznih prihoda različitim razinama organizacije državne i lokalne vlasti. Prema tom kriteriju poreze dijelimo na:⁶

1. Poreze koji su isključivi prihod državnog proračuna
2. Zajedničke poreze koji se dijele između državne i lokalnih razina teritorijalnog ustrojstva Hrvatske i
3. Lokalne poreze koji su prihod županija, općina i gradova.

2.2.Porezne stope i kategorije poreznih obveznika

Porezne stope i kategorije poreznih obveznika" odnose se na ključne elemente poreznog sustava Republike Hrvatske koji reguliraju visinu poreza koju pojedinci i pravni subjekti moraju platiti državi. U Republici Hrvatskoj, postoje nekoliko važnih poreznih vrsta, uključujući porez na dohodak, porez na dobit i porez na dodanu vrijednost (PDV).

Porez na dohodak primjenjuje se na prihode fizičkih osoba, a visina poreza ovisi o razini ostvarenog dohotka. Porezna stopa za dohodak dijeli se u nekoliko razreda, pri čemu viši prihodi obično podliježu

⁵ Računovodstvo i porezi (2011) Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011

⁶ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

višim poreznim stopama. Također, postoje određene porezne olakšice i izuzeća koja mogu smanjiti ukupni iznos poreza na dohodak za određene kategorije poreznih obveznika, poput umirovljenika ili invalida.⁷

Porez na dobit primjenjuje se na prihode pravnih subjekata, kao što su društva s ograničenom odgovornošću (d.o.o.), trgovačka društva i druge pravne osobe. Porezna stopa za dobit također može biti progresivna, ovisno o razini ostvarene dobiti. Osim toga, postoje i posebni porezni režimi i olakšice za male tvrtke ili one koje posluju u određenim djelatnostima.

PDV je opći porez koji se primjenjuje na većinu dobara i usluga u Hrvatskoj. Republika Hrvatska ima više stopa PDV-a, uključujući opću stopu i snižene stope za određene osnovne potrepštine i usluge. Ove različite stope PDV-a primjenjuju se na različite proizvode i usluge, pružajući različite razine oporezivanja ovisno o vrsti dobra ili usluge.⁸

Uz to, porezni sustav Republike Hrvatske ima i različite olakšice, poticaje i izuzeća koja su namijenjeni poticanju gospodarskog rasta, zapošljavanja i investicija. Ove mjere porezne politike prilagođavaju se s ciljem poticanja određenih sektora gospodarstva i poticanja razvoja pojedinih regija.⁹

⁷ Porezna uprava [URL:http://www.poreznauprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/DOH.p](http://www.poreznauprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/DOH.p)

⁸ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

⁹ Zakon o dodatnom porezu na dobit. Dostupno na: https://www.rirf.hr/prijedlog_zakona_o_dodatnom_porezu_na_dobit-2200-vijest/

3.POREZ NA DOBIT KAO DIREKTNI OBLIK OPOREZIVANJA DRUŠTAVA S OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

3.1.Zakonsko uređenje poreza na dobit

Porez na dobit uređuje Zakon o porezu na dobit koji je imao više puta dopunu zakona te Pravilnik o porezu na dobit. Prvi Zakon stupio je na snagu 07.12.1993.godine NN 109/1993.

Prva stopa poreza na dobit bila je 25%, a s vremenom počela je padati i smanjivala se represija prema poduzetnicima. Sada čak mali poduzetnici imaju manju stopu od velikih (trenutno poduzetnik do 7.500.000,00 kuna prihoda ima stopu 10%,a preko 7.500.000,00 kunaprihoda ima stopu 18%) što znači da se gleda i ukupan prihod ostvaren tijekom godine i ne opterećuju se svi jednako nego je pružena prilika za poslovanje i malim tvrtkama da polako rastu.

Trenutno je na snazi Zakon čija je posljednja izmjena od 01.01.2021.godine³. S obzirom na brojne promjene, to nam govori da je poduzetnicima jako teško poslovati u vremenima kada nema porezne sigurnosti i kada se zakoni stalno mijenjaju. Lakše bi bilo investirati i ulagati kada bi porezna politika bila stabilnija.¹⁰

3.2.Porezni obveznik, porezna osnovica i porezna stopa

Porezni obveznik je trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi. Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezident).¹¹

Fizička osoba koja utvrđuje dohodak na način propisan za samostalne djelatnosti prema propisima o oporezivanju dohotka ili koja počinje obavljati takvu samostalnu djelatnost ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak te fizička osoba ako u prethodnom razdoblju ostvari ukupni primitak veći od 7.500.000,00 kuna¹²

Iznimno, tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave, Hrvatska narodna banka, državne ustanove, ustanove jedinica područne (regionalne) samouprave, ustanove jedinica lokalne samouprave, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, udruge, umjetničke udruge, dobrovoljna vatrogasna društva, zajednice tehničke kulture, turističke zajednice, sportski klubovi, sportska

¹⁰ Računovodstvo i porezi (2011) Zakon o porezu na dodanu vrijednost. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011

¹¹ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

¹² Jelčić B, (2001.) Javne financije, Zagreb, RrifPlus

društva i savezi, zaklade i fundacije, ako obavljaju gospodarstvenu djelatnost, a neoporezivanje te djelatnosti bi dovelo do stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu, obveznici su poreza na dobit za tu djelatnost.¹³

Svaki onaj poduzetnik ili njegov pravni slijednik koji se ne ubraja u gore nabrojane poduzetnike, a koji nije obveznik poreza na dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka i čija se dobit ne oporezuje drugdje.⁴

Predmet oporezivanja je dobit koju poduzetnik ostvari u poslovnoj godini, a koja nastaje kao razlika prihoda i rashoda koja se utvrdi kao računovodstvena dobit ili gubitak tekuće godine te se potom na tu osnovicu obračunavaju povećanja dobiti ili smanjenja gubitka te smanjenja dobiti ili povećanja gubitka. Sva ta povećanja ili smanjenja idu na računovodstvenu dobit ili gubitak te dolazimo do porezne osnovice na koju onda obračunavamo stopu poreza na dobit i tako dobivamo poreznu obvezu.¹⁴

Kako je vidljivo iz ovoga mi čak možemo iako smo ostvarili gubitak imati obvezu poreza na dobit ako imamo uvećanja koja nam podižu osnovicu za obračun poreza na dobit.

Načini utvrđivanja osnovice poreza na dobit

*** Računovodstveno načelo pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit**

Kod računovodstvenog načela porezna osnovica je razlika između prihoda i rashoda prije obračuna poreza na dobit, a koja je uvećana ili umanjena prema odredbama Zakona o porezu na dobit. Isto tako može se dogoditi da imamo gubitak prije oporezivanja, ali njega mogu povećati porezno nepriznate stavke pa možemo imati obvezu poreza na dobit bez obzira što smo godinu završili u "minusu".

Poduzetnik koji primjenjuje Hrvatske ili Međunarodne standarde financijskog izvještavanja u utvrđivanju porezne osnovice prema računovodstvenom načelu polazi od osnovne pretpostavke nastanka poslovnog događaja. Tu je osnovna pretpostavka da se poslovni događaj prizna kada je nastao, a ne po primitku ili odljevu novca ili ekvivalenta. Financijski izvještaji sastavljaju se na pretpostavci nastanka događaja i osiguravaju informacije o događajima koji su se dogodili te se koriste u donošenju ekonomskih odluka.

¹³ Porezni sustav Hr. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dobit.aspx

¹⁴ Jelčić B, (2001.) Javne financije, Zagreb, RifPlus

Polazna osnovica za utvrđivanje porezne osnovice je razlika prihoda i rashoda utvrđena sukladno okviru financijskog izvješćavanja, ali je isto tako važno napomenuti da se rashodima poreznog razdoblja ne smatraju oni rashodi koji nisu u vezi s obavljanjem djelatnosti ili nisu posljedica obavljanja djelatnosti.¹⁵

Novčano načelo pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit

Ovakav način utvrđivanja porezne osnovice uveden je 01.siječnja 2017.godine i predstavlja odmak od metode utvrđivanja porezne osnovice prema nastanku poslovnog događaja. Novčano načelo isto tako polazi od razlike prihoda i rashoda utvrđenih prema računovodstvenim standardima, ali dodatno se uzima u obzir novčani tok pri¹⁶ čemu plaćamo porez na dobit samo na onaj dio koji je realiziran prema novčanom načelu.

Da bi se mogao koristiti ovaj način oporezivanja dobiti potrebno je zadovoljiti nekoliko uvjeta:

*prihodi u prethodnom razdoblju moraju biti manji od 7.500.000,00 kuna

*obveznik poreza na dobit mora biti i obveznik PDV-a koji primjenjuje postupak oporezivanja prema naplaćenim naknadama

*nadležnoj ispostavi Porezne uprave potrebno je u roku 15 dana nakon početka poreznog razdoblja predati izjavu o promjeni načina utvrđivanja porezne osnovice

Oni porezni obveznici koji su odabrali ovakav način oporezivanja moraju na isti način utvrđivati poreznu osnovicu tri godine, osim ako su imali prihode veće od 7.500.000,00 kuna jer onda obračunavaju ponovo poreznu osnovicu bez korekcije po novčanom načelu.

***Paušalno utvrđivanje osnovice poreza na dobit**

Ovakav način utvrđivanja porezne osnovice uveden je od 2017.godine i takvo utvrđivanje porezne osnovice namijenjeno je neprofitnom sektoru u koji pripadaju: tijela državne uprave, tijela područne (regionalne) samouprave, tijela lokalne samouprave, HNB, državne ustanove, državni zavodi, vjerske zajednice, političke stranke, sindikati, komore, dobrovoljna vatrogasna društva, sportski klubovi, zaklade, fundacije...(te osobe prema Zakonu o porezu na dobit nisu obveznici, ali ako obavljaju određenu gospodarsku djelatnost, a čije bi

¹⁵ Jelčić B, (2001.) Javne financije, Zagreb, RifPlus

¹⁶ Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

neoporezivanje dovelo do stjecanja povlastica dužne su se upisati u registar obveznika poreza na dobit).

- Da bi se mogao koristiti ovaj način oporezivanja dobiti potrebno je zadovoljiti nekoliko uvjeta: prihodi od obavljanja gospodarske djelatnosti moraju biti manji od 7.500.000,00 kuna
- poreznik obveznik ne obavlja samo djelatnost po osnovi koje je obveznik poreza na dobit
- porezni obveznik ne ostvaruje od djelatnosti po osnovi koje je obveznik poreza na dobit više od 50% ukupnih prihoda¹⁷

3.3. Obilježja društva s ograničenom odgovornošću kao najzastupljenijeg oblika poduzetništva

Društvo s ograničenom odgovornošću je društvo kapitala gdje članovi sa svojim ulogom koji unose u društvo bilo u stvarima, pravima ili u novcu sudjeluju u temeljnom kapitalu koji kod d.o.o. iznosi najmanje 20.000,00 kuna, kako je sada službena valuta u RH EUR i temeljni kapital ima drugu vrijednost, ali ćemo se mi zadržati na starome. Članovi društva jednopravno mogu biti i fizičke i pravne osobe, domaće i ino.¹⁸

Kada se osniva društvo potrebno je javiti se u ured javnog bilježnika koji će pomoći oko dokumentacije. Osnivački akt je društveni ugovor kojeg potpisuju svi osnivači, a izjava osnivanja daje se kod bilježnika.

Društveni ugovor odnosno izjava mora sadržavati: naznaku osnivača, tvrtku društva, sjedište društva, predmet poslovanja, ukupni iznos temeljnog kapitala, iznos pojedinog uloga osnivača –da li je u stvarima, pravima te koliki nominalni iznos poslovnih udjela preuzima i da li ima obvezu uplate uloga, da li se društvo osniva na određeno/neodređeno vrijeme, prava i obveze članova prema društvu te društva prema članovima.

Upis u sudski registar odvija se tako da se podnosi prijava sa svim potrebnim prilogima: izjava o osnivanju, odluka o imenovanju člana uprave-direktora, zapisnik ovjere potpisa osobe ovlaštene za zastupanje, izjava osobe ovlaštene za zastupanje da prihvća postavljanje, odluka o sjedištu društva, potvrda o uplati osnivačkog pologa u trgovački sud.¹⁹

¹⁷ Porezni sustav Hr. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dobit.aspx

¹⁸ Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

¹⁹ Jelčić B, (2001.) Javne financije, Zagreb, RifPlus

Organi društva koji su obvezni u društvu s ograničenom odgovornošću su uprava i skupština društva. Nadzorni odbor je obvezan kada društvo prelazi više od 200 zaposlenih, ako je posebnim zakonom propisano da ga mora imati društvo jer obavlja određenu djelatnost, ako je temeljni kapital veći od 600.000,00 kuna, a ima više od 50 članova.

Skupština društva su članovi društva, a u slučaju da društvo ima samo jednog člana skupštinu čini samo ta osoba. Nadležnost skupštine se očituje u odlučivanju o financijskim izvještajima društva, uporabi ostvarene dobiti i pokriću gubitka. Ona imenuje i opoziva članove uprave, nadzorni odbor, imenuje zastupnika kao što je prokurist (prokurist ima ovlasti člana uprave, ali ipak ima i ograničenja jer ne može prodati ili opteretiti nekretnine, ne smije poduzimati radnje kojima se društvo dovodi u likvidaciju ili stečaj, ne može prenositi punomoć za sklapanje poslova). Sazivanje skupštine mora biti najmanje jednom godišnje.

4. UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE ZA OBRAČUN POREZA NA DOBIT

4.1. Povećanje dobiti/smanjenje gubitka

Amortizacija

Amortizacija je postupno trošenje dugotrajne imovine odnosno raspored vrijednosti kroz korisni vijek upotrebe. Imamo dva tretmana amortizacije, a to su sa računovodstvenog i poreznog aspekta.

Zakon o porezu na dobit definira da dugotrajnu nematerijalnu i materijalnu imovinu predstavlja ona imovina čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kuna, vremenski rok trajanja je duži od godine dana, imovina koja je namijenjena u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, korištenje u svrhu aktivnosti poduzetnika, vijek upotrebe je ograničen. Porezni propisi pak propisuju da amortizaciji ne podliježu zemljišta, šume i slična obnovljiva prirodna bogatstva, financijska imovina, spomenici kulture te umjetnička djela.²⁰

Metoda amortizacije koju ćemo koristiti treba održavati okvir očekivanog trošenja imovine i budućih ekonomskih koristi koje će poslovni subjekt ostvariti uporabom te imovine.²¹

Na raspolaganju imamo:²² **a) linearnu metodu** – jednak iznos amortizacije tijekom vijeka uporabe gdje nije bilo promjene ostatka vrijednosti

b) metoda opadajućeg salda ili degresivna metoda je ona kod koje se iznos amortizacije smanjuje tijekom vijeka uporabe

c) metoda jedinice proizvoda ili funkcionalna metoda je ona koja se zasniva na očekivanoj upotrebi ili količini proizvoda

Amortizacija kao trošak sa poreznog propisa dopuštena je u granicama stopa koje su propisane:

-građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT 5%

-osnovno stado, osobni automobili 20%

²⁰ <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>

²¹ Dražić Lutilsky I, Dragija M, Primorac M, Šimović H (2015.) Računovodstvo poreza, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

²² <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>

- nematerijalna imovina, oprema, vozila, osim osobnih automobila, mehanizacija 25%
- računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže 50%
- ostala nespomenuta imovina 10%

s tim da se te stope mogu udvostručiti i bit će priznate kao i stope koje su niže od propisanih, jedino se ne priznaje trošak koji je veći od dvostrukih stopa i on je vraća u poreznu osnovicu.

Kad smo kod amortizacije koja se ne priznaje to je ona preko najviše porezno dopustivih stopa, 50% amortizacije za vozila i druga sredstva za osobni prijevoz zaposlenih osoba ako se za to korištenje ne utvrđuje plaća u naravi, amortizacija za vozila za osobni prijevoz vrijednosti veće od 400.000,00 kuna po jednom sredstvu, obračunata amortizacija na onu imovinu kojom se ne obavlja djelatnost, ako je dugotrajna imovina otpisana, amortizacija plovila, zrakoplova, kuća za odmor ako se njima ne ostvaruje prihod minimalno do razine koja je propisana Zakonom o porezu na dobit.²³

Trgovačko društvo koje ima evidentirana vozila, zrakoplove, apartmane i kuće za odmor moći će priznati amortizaciju samo ako je registrirano za tu djelatnost, ako kod korištenja zrakoplova i plovila ostvari prihod od najmanje 7% nabavne vrijednosti te imovine, a kod korištenja apartmana i kuća za odmor najmanje 5% od nabavne vrijednosti.

Sve je to u 2020. godini bilo teško ostvarivo pa je porezna vlast reagirala i te uvjete stavila izvan snage.

Računovodstveni i porezni aspekt amortizacije u hrvatskim poduzećima

U ovom radu autori analiziraju utjecaj Zakona o porezu na dobit na iskazivanje amortizacije u računovodstvu u hrvatskim poduzećima. Istraživanje je provedeno u studenom 2012. godine putem anketnog upitnika. Koristeći proceduru slučajnog uzorka, 100 hrvatskih poduzeća je izabrano iz baze Registra poslovnih subjekata Hrvatske gospodarske komore. Navedena poduzeća kontaktirana su najvećim dijelom e-mailom. Od ukupno poslanih 100 upitnika prikupljen je uzorak od 72 ispravno ispunjenih upitnika, što predstavlja visoku stopu odgovora od 72%. Postavljena je glavna hipoteza kako Zakon o porezu na dobit ima značajan utjecaj na iskazivanje amortizacije u računovodstvu hrvatskih poduzeća posebice malih i srednjih. Prema provedenom istraživanju, može se zaključiti kako mala i srednja hrvatska

²⁴

²³ <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>

²⁴ Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

poduzeća, amortizaciju u računovodstvu iskazuju u skladu sa Zakonom o porezu na dobit, a ne u skladu sa računovodstvenim standardima i prema pravilima računovodstvene struke.⁵

Prema ovome radu rekla bih da je tvrtkama lakše se držati zadane forme i poreznih postulata nego da tvrtka (pogotovo mala poduzeća) vodi amortizaciju prema korisnom vijeku trošenja jer je to ispravan način prema računovodstvenoj struci da se prema načelu stvarnog nastanka koristi samo onaj dio amortizacije koji je utrošen. Ako neki stroj ili zgrada se ne koristi i stoji zgrada prazna ili stroj ovaj mjesec nije bio u uporabi onda ti troškovi ne bi trebali teretiti tekuće razdoblje.²⁵

Reprezentacija

Reprezentacija je kada mi ugošćavamo ili darivamo svoga partnera, a poslovni partner je osoba s kojom već imamo poslovni odnos ili osoba s kojom se nadamo da ćemo uspostaviti takav odnos.

Pod reprezentaciju pripada ugošćavanje, darovi sa ili bez logotipa, trošak odmora, športa, zakup vozila, kuća za odmor. S tim da se reprezentacijom ne smatraju reklamni proizvodi koji se daju u razumnim količinama i imaju oznaku da nisu na prodaju i daju se u prodajnom prostoru kupca konačnim potrošačima i imaju pojedinačnu vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost do 160,00 kuna.

Kod reprezentacije nije nam priznat odbitak poreza na dodanu vrijednost nego samo 50% pa je i knjiženje tako prilagođeno gdje se iščlanjuje dio PDV-a koji ide u ukupan trošak reprezentacije.

Trošak reklame dok se koristi u poslovne svrhe je porezno priznati, a to su razna reklamiranja putem sredstava javnog priopćavanja, na oglasnim stupovima, letcima, katalogima gdje se promiče ime, dobro ili usluga poreznog obveznika.²⁶

²⁵ Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

²⁶ Računovodstveni i porezni aspekt amortizacije u hrvatskim poduzećima, Ivana Dražić Lutilsky, Martina Dragija, Renata Novosel-Belavić-HRČAK

Iznos nepriznatih troškova za osobni prijevoz

Osnovicu poreza na dobit dužni smo uvećati i za nepriznate troškove korištenja motornih vozila i drugih sredstava za osobni prijevoz. Tu nam ulaze troškovi ulja, goriva, održavanja, popravaka, servisa, registracije i amortizacije, a kod rent-a-cara naknada koja je uvećana za troškove goriva.

Kod vozila u operativnom leasingu trošak naknade po ugovoru, goriva i ostalih troškova snosi korisnik najma, a kod financijskog leasinga trošak amortizacije.

Svi ti troškovi mogu biti porezno priznati ako obračunavamo plaću u naravi za svako pojedino sredstvo. Da bi mogli obračunati plaću u naravi moramo imati osnovicu za obračun, a to je kod korištenja prijevoznih sredstava u privatne svrhe 1% nabavne vrijednosti prijevoznog sredstava mjesečno, a kod vozila u operativnom leasingu to je 20% mjesečne rate.²⁷

Jedini troškovi koji su u cijelosti priznati su troškovi osiguranja i kamata povezanih s nabavom imovine, plaćeni porez na cestovna motorna vozila i porez na plovila te naknade i pristojbe koje se plaćaju pri registraciji sredstava za osobni prijevoz.²⁸

Manjkovi na imovini iznad visine utvrđene odlukom HGK odnosno HOK

Manjkovi koji su preko visine utvrđene odlukom Hrvatske gospodarske komore odnosno Hrvatske obrtničke komore smatraju se porezno nepriznati. Tu je važno voditi računa o porezu na dodanu vrijednost i porezu na dohodak.²⁹

Da bi mogli ispravno evidentirati manjak potrebno je utvrditi kada je isti nastao i tko je odgovoran za to. Popis imovine i obveza potrebno je provesti najmanje jednom godišnje i to kad počinje poslovanje, po nalogu poreznog tijela u postupku, ako se mijenja cijena dobara ili porezna stopa ako je to bitno za oporezivanje, kod statusnih promjena te kod otvaranja postupaka kao što su stečaj, likvidacija ili prestanak obavljanja djelatnosti. Kod popisa dolazi do inventurnih viškova ili manjkova. Ako je utvrđen manjak potrebno je vidjeti da li se tu radi zbog kala, rastepa, kvara ili loma. Kod dopuštenih manjkova koji su propisani Odlukom nadležnog tijela vrijednost se utvrđuje tako da se pomnoži promet određenog proizvoda sa postotkom dopuštenog kala, rastepa, kvara i loma za taj proizvod. A da bi utvrdili da li je taj manjak porezno priznat ili nepriznat potrebno je izračunati novčanu vrijednost nastalog manjka

²⁷ Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

²⁸ https://www.rif.hr/porezni_tretman_prijevoznih_sredstava_za_osobni_pr-1508-vijest/

²⁹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_12_129_3703.html

tako da pomnožimo razliku od knjigovodstvenog i stvarnog stanja sa cijenom nabave. Ako je dobiveni iznos manji od izračuna porezno priznatog sve priznajemo u porezno

priznati i ne uvećavamo osnovicu poreza na dobit, ali ako je on veći tada dio koji prelazi svotu dobivenu primjenom postotka iz Odluke nije nam porezno priznat i za to je potrebno uvećati osnovicu poreza na dobit.³⁰

Kada pak uzmemo stajalište Zakona o porezu na dohodak tada nam je važno utvrditi koji je razlog nastanka manjka, tu nam je važno da li možemo utvrditi i teretiti odgovornu osobu za nastali manjak, da li je nemogućnost terećenja zbog objektivnih razloga ili propuštamo terećenje iz subjektivnih razloga. Kada znamo i imamo odgovornu osobu za manjak tada se na taj manjak obračunava PDV i potražujemo ukupan iznos od odgovorne osobe. Ako za manjak ne teretimo odgovornu osobu jer nismo u stanju isto utvrditi to nam je porezno nepriznati iznos na koji se obračunava PDV, a ako ne teretimo odgovornu osobu, ali imamo objektivne dokaze o odgovornosti za manjak tada se takvo postupanje rezultira obvezom utvrđivanja dohotka osobi koja je odgovorna i ima ovlaštenje donijeti odluku o terećenju, član uprave društva ili čak i član društva.³¹

Rashodi utvrđeni u postupku nadzora

Kada imamo porezni nadzor i Porezna uprava utvrdi rashode koji su skrivene dobiti, izuzimanja dioničara i članova društva ili ako se radi o fizičkoj osobi obvezniku poreza na dobit te s njim povezanim osobama koja izuzimanja ne provedu na ispravan način nego ih "skrivaju" kroz rashode naložit će se plaćanje pripadajućih poreza i ostalih javnih davanja. Na sve te rashode se dodaje porez na dodanu vrijednost(ako je obveznik u sustavu poreza na dodanu vrijednost),porez na dohodak, prirez te obavezni doprinosi te se za to uvećava osnovica poreza na dobit.

Pravilnik o porezu na dobit u čl.26.a navodi kako se povezanim osobama smatraju rodbinski i blisko povezane osobe.

Nadzor se fokusira na troškove koji se odnose na privatni život dioničara i članova društva te ih smatra skrivenom isplatom dobiti, a isti su evidentirani u računu dobiti i gubitka i umanjili su osnovicu poreza na dobit. Skrivena isplata dobiti obuhvaća i kada je smanjenje ili spriječenje povećanje imovine poreznog obveznika, a temelji se na odnosima između dioničaraodnosno članova društva i društva. Takvi troškovi nastaju kako bi se umanjila osnovica porezana dobit, ali prilikom utvrđenja na isto je potrebno obračunati PDV, porez i prirez na dohodak i pripadajuće doprinose.

32

³⁰ Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

³¹ https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_12_129_3703.html

³² https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_01_1_17.html

Izuzimanjem za porezne svrhe smatraju se izuzimanja dobara i usluga iz društva za potrebe članova društva ili za njihove povezane osobe ili neka druga izuzimanja koja se ne dovode u direktnu vezu sa poslovanjem poreznog obveznika. Ako izuzimanje nije u novcu njegova vrijednost se procjenjuje prema usporedivoj tržišnoj vrijednosti.

Dobit kontroliranog inozemnog društva

Kontrolirano inozemno društvo je svaki subjekt koji se pojavljuje u bilo kojem ustrojstveno pravnom obliku ili stalna poslovna jedinica koja je smještena u drugoj državi, a čija dobit ne podliježe porezu ili je neoporeziva u toj državi, ako su ispunjeni uvjeti: da kod subjekta sam porezni obveznik ili zajedno s povezanim osobama sudjeluje bilo izravno ili neizravno s više od 50% glasačkih prava ili je izravni ili neizravni vlasnik više od 50% kapitala ili ima pravo na udio dobiti veći od 50% tog subjekta; porez na dobit koji subjekt ili stalna poslovna jedinica plati u inozemstvu odnosno drugoj državi članici manji je od razlike koja bi se naplatila subjektu ili stalnoj poslovnoj jedinici prema Zakonu i stvarnog poreza koji se je platio.³³

Kod utvrđivanja kontroliranog inozemnog društva povezanim osobama se smatraju:³⁴

- subjekt kod kojeg porezni obveznik izravno ili neizravno posjeduje udio u pravu glasa ili vlasništva od 25% ili više te ima pravo na primitak od 25% ili više dobiti tog subjekta
- fizička osoba ili subjekti koji u smislu prava glasa ili vlasništva posjeduju udio od 25% ili imaju pravo na dobit kod tog poreznog obveznika i
- ako fizička osoba ili subjekt izravno posjeduje udio od 25% ili više nekog poreznog obveznika ili više njih, svi se oni uključujući poreznog obveznika smatraju povezanim osobama.

Kod predaje prijave poreza na dobit porezni obveznik mora osigurati podatke koji su potrebni da bi se utvrdilo kontrolirano inozemno društvo i iznos dobiti koji će se uključiti u poreznu osnovicu.

³³ Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije

³⁴ Narodne novine br. 177/04

Troškovi prisilne naplate poreza i drugih javnih davanja

Kada porezni obveznik utvrđene obveze po osnovi poreza i drugih javnih davanja ne podmiri u propisanom roku tada nadležna tijela ovlaštena su provesti postupak prisilne naplate poreza i drugih javnih davanja. Ovrha se provodi na dospjele porezne dugove. Kada se pokreće postupak prisilne naplate tada se javljaju troškovi provedbe tog postupka. Ti troškovi koji mogu biti pristojbe, razni troškovi u postupku povećavaju poreznu osnovicu, a ne povećava porez i druga davanja koja su predmet prisilne naplate. Sve troškove u postupku ovrhe snosi ovršenik. Od cjelokupne uplate prvo se zatvaraju kamate i trošak ovrhe, a potom glavni porezni dug.

Najmanji trošak ovrhe je 200,00 kuna i ako je porezni dug manji od 200,00 kuna Porezna i Carinska uprava u principu neće provoditi postupak ovrhe po računima ovršenika.³⁵

Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe

U smislu Prekršajnog zakona prekršaji i prekršajno-pravne sankcije propisuju se kada su u povredi javni poredak, društvena disciplina i društvene vrijednosti koje jamči Ustav Republike Hrvatske, a zaštita se ne provodi kaznenopravnom prisilom nego se sankcionira lakšim kaznama, u pravilu novčanim.

Mjerodavno tijelo u većini slučajeva izriče kaznu protiv pravne osobe i protiv fizičke osobe odgovorne za poslovanje društva. Kazne se mogu propisati i za prekršaje koji nisu samo u okvirima poslovanja poduzeća kao što su porezni propisi nego se mogu dati i za prometne prekršaje, pomorske prekršaje ili slično kada se pravna osoba nađe kao subjekt kažnjavanja zbog ponašanja fizičkih osoba koje su zadužene za vođenje poslovanja pravnom osobom ili su pak njeni zaposlenici.³⁶

Kazne koje su izrečene pravnoj osobi i odgovornoj osobi u pravnoj osobi tretiraju se tako da se one izrečene pravnoj osobi smatraju porezno nepriznatim rashodom i terete rashode pravne osobe, a kazna izrečena fizičkoj osobi odnosno odgovornoj osobi u pravnoj osobi tereti sredstva te fizičke osobe. Ponekad, prema svojim ovlaštenjima uprava društva može odlučiti da kazne fizičkoj osobi odnosno odgovornoj osobi unutar pravne osobe, snosi društvo porezni obveznik.

Ako je ta osoba zaposlenik tu se radi o dohotku od nesamostalnog rada, a ako je ta osoba dioničar koja nije zaposlena u društvu tada se radi o drugom dohotku. Ako takve kazne podmiri društvo dužno je obračunati i uplatiti doprinose i poreze, te ih evidentirati u svojim knjigama.³⁷

³⁵ <https://www.rif.hr/clanak-14863/>

³⁶ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

³⁷ <https://www.rif.hr/clanak-14863/>

Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe

U smislu Prekršajnog zakona prekršaji i prekršajno-pravne sankcije propisuju se kada su u povredi javni poredak, društvena disciplina i društvene vrijednosti koje jamči Ustav Republike Hrvatske, a zaštita se ne provodi kaznenopravnom prisilom nego se sankcionira lakšim kaznama, u pravilu novčanim.

Mjerodavno tijelo u većini slučajeva izriče kaznu protiv pravne osobe i protiv fizičke osobe odgovorne za poslovanje društva. Kazne se mogu propisati i za prekršaje koji nisu samo u okvirima poslovanja poduzeća kao što su porezni propisi nego se mogu dati i za prometne prekršaje, pomorske prekršaje ili slično kada se pravna osoba nađe kao subjekt kažnjavanja zbog ponašanja fizičkih osoba koje su zadužene za vođenje poslovanja pravnom osobom ili su pak njeni zaposlenici.³⁸

Kazne koje su izrečene pravnoj osobi i odgovornoj osobi u pravnoj osobi tretiraju se tako da se one izrečene pravnoj osobi smatraju porezno nepriznatim rashodom i terete rashode pravne osobe, a kazna izrečena fizičkoj osobi odnosno odgovornoj osobi u pravnoj osobi tereti sredstva te fizičke osobe. Ponekad, prema svojim ovlaštenjima uprava društva može odlučiti dakazne fizičkoj osobi odnosno odgovornoj osobi unutar pravne osobe, snosi društvo porezni obveznik.³⁹

Ako je ta osoba zaposlenik tu se radi o dohotku od nesamostalnog rada, a ako je ta osoba dioničar koja nije zaposlena u društvu tada se radi o drugom dohotku. Ako takve kaznepodmiri društvo dužno je obračunati i uplatiti doprinose i poreze, te ih evidentirati u svojim knjigama.

40

³⁸ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>
<https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

⁴⁰ <https://www.rrif.hr/clanak-14863/>

Stavka tih kazni povećava poreznu osnovicu i porezni obveznik pri sastavljanju porezne prijave poreza na dobit iskazuje te troškove u redni broj 11.(ako utvrđuje dobit po načelu nastanka događaja).

Kazne i penale koje poduzeće primi u svom redovnom poslovanju, a odnose se na neispunjenje ugovornih obveza to nisu kazne koje povećavaju poreznu osnovicu. Tu spadaju ugovorne kazne zbog neispunjenja ugovora, kašnjenje u izvođenju radova, penali, zatezne kamate i drugi.

Zatezne kamate između povezanih osoba

Povezane osobe su one kod kojih jedna bilo izravno ili neizravno sudjeluje u upravi, nadzoru ili kapitalu druge osobe.

Zakonom o porezu na dobit (čl.7.st.1.t.8) propisano je da se za zatezne kamate koje jedno povezano društvo plati drugome ili obračuna povećava porezna osnovica za te rashode.

Ako zatezne kamate računa nepovezana osoba tada su one porezno priznat rashod i ne ulaze u poreznu osnovicu.⁴¹

Prekoračeni troškovi zaduživanja

Kada troškovi zaduživanja prekoračuju oporezivi prihod od kamata ili drugi ekonomski istovjetni oporezivi prihod tada su ostvareni prekoračeni troškovi zaduživanja, a kao porezno priznat rashod ostvaruju se samo do 30% dobiti prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) ili 3.000.000,00 EUR-a, ovisno što je više.⁴²

Tu ulaze kamate na sve oblike duga, drugi troškovi koji se izjednačuju sa kamatama i troškovi koji nastaju u vezi s prikupljanjem sredstava. Ovdje ubrajamo plaćanja u obliku zajmova kojima se sudjeluje u dobiti, pripisane kamate na obveznice bez kupona, alternativno financiranje kao što je islamsko bankarstvo (nema obračuna kamata, ali ima drugih u islamu dopuštenih oblika naknade za uporabu tuđeg novca), kapitalizirana kamata koja se nalazi u vrijednosti imovine, financiranje poduzetnika koje se prati da li je u skladu pravila o transfernim cijenama, pozitivne ili negativne tečajne razlike proizašle iz pozajmljivanja.⁴³

Ograničenje priznavanja prekoračenih troškova se ne primjenjuje na društvo koje je samostalni porezni obveznik tj. nema povezanu osobu ,nije dio konsolidirane grupe, ne prima i

⁴¹ https://www.rif.hr/kamatna_stopa_na_zajmove_izmedu_povezanih_osoba_za-2218-vijest/

⁴² https://www.rif.hr/kamatna_stopa_na_zajmove_izmedu_povezanih_osoba_za-2218-vijest/

⁴³ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

ne odobrava zajmove svojim članovima ili dioničarima i porezni obveznik ako je financijsko društvo.

Ako porezni obveznik ima rashode od kamata od povezanih osoba tada on prihod od kamata oduzima od rashoda i tu dobivenu razliku uspoređuje sa 30% EBITDA ili 3.000.000,00 EUR-a i ako utvrdi da su troškovi viši od dopuštenih tada mu je to porezno nepriznati rashod i vraća ga u poreznu osnovicu.⁴⁴

Povlastice i drugi oblici imovinskih koristi

Rashodi koji se nalaze u poslovnim knjigama moraju biti u vezi obavljanja djelatnosti, ali zakonodavac dopušta porezni tretman poreznog priznavanja rashoda ako oni nastanu u poslovanju trgovačkog društva, a da se ne mogu direktno vezati na djelatnost poduzetnika.

Tu se ubrajaju povlastice i drugi oblici imovinskih koristi koji su dani fizičkim ili pravnim osobama da neka radnja nastane ili ne nastane, da se obavi bolje ili brže ili da se ne obavi.

Ako se na te rashode povlastica ili drugih oblika imovinskih obračunava i plaća porez na dohodak taj dio je nepriznat i za njega se uvećava porezna osnovica.⁴⁵

Rashodi darovanja iznad propisanih svota

Darovanje je kada darovatelj prepusti obdareniku neku stvar ili imovinsko pravo bez protučinidbe, a obdarenik to isto prihvati. Zakon o porezu na dobit je propisao da takva darovanja iznad propisanih stopa, a koja sada iznosi 2% prihoda ostvarenog u prethodnoj godini spadaju u porezno nepriznati rashod i povećavaju osnovicu poreza na dobit.

Da bi darovanja bila porezno priznata trebaju biti u naravi ili novcu darovana za općekorisne namjene u kulturu, znanost, odgoj i obrazovanje, zdravstvo, humanitarne, športske, vjerske, ekološke i druge općekorisne svrhe dane samostalnim umjetnicima, udrugama i drugim osobama koje navedene djelatnosti obavljaju u skladu sa posebnim propisima.

U 2021. godini prošireno je da se porezno priznatim rashodima priznaju u rashode donacije dane pravnim ili fizičkim osobama koje se odnose na otklanjanje posljedica katastrofe uzrokovane potresom. Porezni obveznik mora osigurati vjerodostojnu dokumentaciju o donacijama za potres, a koja se temelji na aktima Civilne zaštite ili drugu koju može pribaviti. Isplate je dužno obaviti na žiroračun osoba, a ako je donirana oprema ili stvari

⁴⁴ <https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>

⁴⁵ <https://porezi.teb.hr/d/2132/pravilnik-o-porezu-na-dobit/>

primatelj dara mora svojim potpisom ovjeriti primitak. Sve je to primjenjivo na donacije dane do 31.12.2021. i odnosi se na prijave za 2020.g i 2021.g.⁴⁶

Kamate na zajmove dioničara i članove društva

Kada dioničar društva koji drži najmanje 25% dionica ili udjela u kapitalu ili glasačkog prava obračuna kamate na zajmove tada je taj trošak kamata porezno nepriznat, ako bilo kada ti zajmovi premaše četverostruku svotu udjela tog dioničara.

U zajmove dioničara koje se ubrajaju tu su i zajmovi trećih osoba za koje jamči dioničar odnosno član društva te zajmovi povezanih osoba.

U izračun udjela člana društva u kapitalu zbraja se upisani temeljni kapital umanjen ze neuplaćeni dio, neupisani kapital, rezerve, zadržana dobit.

Naknadno je Središnji ured Porezne uprave⁶dao mišljenje prema kojem pri izračunu stanja kapitala, na način propisan Pravilnikom, a sukladno čl.8.Zakona,mogu se uključiti preneseni gubici iz ranijih razdoblja koji nisu pokriveni, jer se za iznos takvih gubitaka smanjuje zadržana dobit odnosno za iznos takvih gubitaka smanjuje se vrijednost kapitala.⁴⁷

Kamate na zajmove dioničara i članova društva kojima se povećava porezna osnovica ne smatraju se ako je član banka ili druga financijska organizacija(osim ako ta organizacija ne nudi kredite i zajmove na financijskom tržištu),kamate koje podliježu plaćanju poreza nadohodak od kapitala, kamate koje računa tuzemni obveznik poreza na dobit.

Tu je još važno voditi računa o stopi kamata koja je najviše priznata između povezanih osoba, a ona za 2021.godinu iznosi 3%.⁴⁸

Kamate između povezanih osoba

Povezane osobe prema Zakonu o porezu na dobit smatraju se one kod kojih jedna osoba sudjeluje izravno ili neizravno u upravi, nadzoru ili kapitalu druge osobe ili iste osobe sudjeluju izravno ili neizravno u upravi, nadzoru ili kapitalu društva.

Opći porezni zakon povezana društva smatra one koji imaju slijedeće međusobneodnose: društvo koje u drugom društvu ima većinski udio ili većinsko pravoodlučivanja, ovisno i vladajuće društvo, društvo koncerna, društvo sa uzajamnim udjelima koji

⁴⁶ <https://porezi.teb.hr/d/2132/pravilnik-o-porezu-na-dobit/>

⁴⁷ Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb, Institut za javne financije

⁴⁸ Mišljenje MF SU Porezne uprave,klasa br:410-01/08-01/12,urudžbeni broj:513-07-21-01/08-2,od 11.prosinca 2008.

su povezani tako da svako društvo ima više od četvrtine udjela u drugom društvu, društva koja su vezana poduzetničkim ugovorima, a koji se sastoje o ugovorima o vođenju poslova društva, ugovor o prijenosu dobiti, ostali poduzetnički ugovori koji se upisuju u sudski registar.

Porezni tretman kamata između povezanih osoba određuje da kod utvrđivanja prihoda od kamata za dane zajmove obračunava se kamata najmanje do visine kamatne stope koja bi se ostvarila između nepovezanih osoba u trenutku odobrenja zajma, a kod utvrđivanja rashoda priznaje se obračunana kamata najviše do visine kamatne stope koja bi se ostvarila između nepovezanih osoba u trenutku odobrenja zajma.⁴⁹

Visinu kamatne stope između povezanih osoba objavljuje ministar financija prije početka poreznog razdoblja za koje se koristi, a rok je jedna godina. Ta kamatna stopa primjenjuje se na povezane rezidente i nerezidente koji zaračunavaju kamatu između tuzemne poslovne jedinice nerezidenta i društva osnivača ili između tuzemnog ovisnog društva i inozemnog matičnog društva ili između tuzemnog matičnog društva i inozemnog ovisnog društva. Tu kamatu primjenjuju i povezane osobe rezidenti ako jedna od osoba ima povlaštenu porezni status ili plaća nižu stopu poreza na dobit ili je oslobođena plaćanja ili ima pravo na prijenos poreznih gubitaka iz prethodnog razdoblja.⁵⁰

Povlaštenu porezni status je kada porezni obveznik koristi porezne olakšice, oslobođenja i poticaje.

Kamatna stopa za zajmove povezanih osoba za 2022. godinu iznosi 2,68%.

Kada zajmoprimac priznaje rashode od kamata to može učiniti do 3% kamate na zajmove povezanih osoba, a ako su obračunate više kamate tada su one porezno nepriznati rashod i uvećavaju poreznu osnovicu u prijavi poreza na dobit.

Rashodi od nerealiziranih gubitaka

Rashodi koji su bili knjiženi na trošak i uključeni u račun dobiti i gubitka, a odnose se na vrijednosno usklađenje dionica i udjela (nerealizirani gubici) nazivamo rashodima od nerealiziranih gubitaka. Tu podrazumijevamo usklađenje vrijednosti dionica i udjela ispod troška stjecanja. To je privremeno nepriznati rashod jer će se on priznati u rashode kada ta financijska imovina bude prodana.⁵¹

Ako imamo dionice kojima poduzetnik trguje i one kotiraju na financijskom tržištu tada se

⁴⁹ Mišljenje MF SU Porezne uprave, klasa br: 410-01/08-01/12, urudžbeni broj: 513-07-21-01/08-2, od 11. prosinca 2008.

⁵⁰ Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb, Institut za javne financije

⁵¹ Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb, Institut za javne financije

moraju vrednovati po fer vrijednosti ,što podrazumijeva iznos koji će netko uplatiti za prodanu

imovinu ili će primiti iznos za podmirenje obveze u uobičajenoj transakciji na dan mjerenja vrijednosti.⁵²

Iznos povećanja porezne osnovice zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice

Kada popunjavamo prijavu poreza na dobit prema načelu nastanka događaja imamo poziciju koja korigira osnovicu radi promjene metode oporezivanja. Tu imamo dva slučaja koja se događaju: prelaz oporezivanja sa poreza na dohodak na porez na dobit i promjena metode oporezivanja iz sustava načela nastanka događaja na novčano načelo.

Kada obveznik poreza na dobit koji utvrđuje obvezu primjenom novčanog načela prijeđe kriterije on mora iskazati korekcije zbog promjene načela oporezivanja. On tada mora ukinuti sva razgraničenja koja su nastala i taj iznos kao stavku povećanja porezne osnovice unosi u obrazac.⁵³

Ako obveznik poreza na dohodak postane obveznik poreza na dobit, a još i promjeni utvrđivanje na novčano načelo on na kraju poreznog razdoblja ne uvećava i ne umanjuje osnovicu poreza na dobit. Tu dolazi do povećanja samo za one stavke koje su realizirane ili su se stekli uvjeti za uključenje prema novčanom načelu.⁵⁴

Vrijednosno usklađenje i otpis potraživanja

Kada nešto prodamo tada smo jako sretni jer ostvarujemo prihode i potraživanja su jedna od najznačajnijih stavki u bilanci poduzetnika. Budući da je to važna stavka u financijskim izvještajima, važno je da se vodi ažurna analiza potraživanja kako bi se izbjegle negativne posljedice na financijski položaj i rezultat poduzetnika.

Kada poduzetnik počinje poslovati on tada počinje stvarati potraživanja i to mu je resurs koji kontrolira i očekuje priljev budućih ekonomskih koristi. Bilo od usluga, bilo od robe, financijske imovine i sličnih poslovnih aktivnosti u kojima on u zamjenu za novac pruža uslugu ili prodaju robe ili financijska imovina daje plodove putem kamata, dividendi i sl.

Gledajući to sve tako je i imovina posložena u financijskim izvještajima prema rastućoj likvidnosti od dugotrajne imovine do novca, od imovine koja se teže pretvara u obrtni kapital pa do lakše naplativih izvora. U skladu sa likvidnošću i potraživanja dijelimo na kratkoročna i dugoročna.

⁵² https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DOBIT/POD-RDG.pdf

⁵³ Dražić Lutitsky I, Dragija M, Primorac M, Šimović H (2015.) Računovodstvo poreza, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

⁵⁴ <https://www.rri.hr/clanak-21967/>

Ako razmatramo vrijednosno usklađenje potraživanja važno je prikupiti sve čimbenike koji mogu utjecati na naplativost u danom trenutku, na dan izvještavanja. Uprava je dužna analizirati stavke izvještaja o financijskom položaju i procijeniti ih na fer vrijednost te provesti usklade na imovini, obvezama i kapitalu.

Ako smo pažnjom dobrog gospodarstvenika utužili potraživanje ili zbog njih vodimo ovršni postupak tj. prijavljeno je u stečajnom postupku imamo pravo na porezno priznati rashod, ako to sve nije učinjeno rashod će biti priznat do trenutka zastare od 3 godine. Ako u tom roku naplatimo sve je u redu, ali ako ne tada u četvrtoj godini onda ulazi u povećanje osnovice poreza na dobit u stavci 20. PD-obrasca.

Ako se dogodi da nakon toga proteka potraživanje ipak bude naplaćeno priznaje se prihod i umanjuje se osnovica poreza na dobit – stavka 29. PD-obrasca.

Ako pak nismo postupali pažnjom dobrog gospodarstvenika imamo pravo na porezno priznata potraživanja, ali samo ako su od nepovezanih osoba, zastarjela i ne prelaze 5.000,00 kuna po pojedinom dužniku.⁵⁵

Također imamo i pravo na porezno priznati rashod ako je otpis od nepovezane osobe i ako dokažemo da troškovi ovrhe, tužbe, stečajnog postupka ili nagodbe veći su od iznosa potraživanja te ako pažnjom dobrog gospodarstvenika dokažemo da smo pokrenuli određene radnje sa ciljem naplate, ali naplata nije moguća.

I još na kraju porezno je priznat rashod ako su otpisi potraživanja u skladu s posebnim propisom o stečaju potrošača i posebnim propisom o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja.

Ako porezni obveznik zajmodavac povezanom društvu računa kamatu manju od 3% tada razliku treba uključiti u povećanje osnovice poreza na dobit, a u slučaju da računa kamatu više od 3% ona prolazi prihode i nije potrebno da ulazi u poreznu prijavu poreza na dobit.

Ako povezane osobe koriste posebne uvjete prema Zakonu i primjenjuju ih na sve ugovore oni mogu izradom elaborata o transfernim cijenama dokazati da su kamate ugovorene prema tržišnim uvjetima.⁵⁶

⁵⁵ Dražić Lutitsky I, Dragija M, Primorac M, Šimović H (2015.) Računovodstvo poreza, Zagreb, Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet

⁵⁶ Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

Zalihe iz razreda 3 su kratkotrajna imovina, što znači da se odjednom prenose na proizvod, uslugu ili trošak razdoblja, a ne kroz cikluse. Njihova nabavna vrijednost ide odmah sa uporabom na trošak uz potpuni odnosno jednokratni otpis.

Sitan inventar, ambalaža i autogume bez obzira što im je nabavna vrijednost manja od 3.500,00 kuna vode se u sklopu zaliha zato što je očekivani vijek trajanja duži od godine dana.

Trošak zaliha treba obuhvatiti sve troškove nabave, troškove konverzije i druge troškove koji su nastali u dovođenju zaliha na sadašnju lokaciju i sadašnje stanje.⁵⁷

Prema zahtjevima računovodstvenih standarda **zalihe se trebaju mjeriti prema troškovima nabave ili prema neto utrživoj vrijednosti, ovisno o tome što je niže.**

Jako je važno pratiti vrijednost zaliha da stanje ne bi bilo precijenjeno ili podcijenjeno, sve prema fer vrijednosti.⁵⁸

To znači da ako poduzetnik utvrdi da je neto utrživa vrijednost zaliha manja od knjigovodstvene vrijednosti zaliha, potrebno je provesti djelomičan otpis zaliha, tj. vrijednosno usklađenje. Svotu bilo kojeg otpisa zaliha do neto utržive vrijednosti i svi gubitci zaliha **trebaju se priznati u rashod u razdoblju otpisa**, odnosno nastanka gubitka (t. 10.14. HSFI-ja 10 i t. 34. MRS-a 2). Prema tome, poduzetnik će evidentirati smanjenje vrijednosti zaliha uz istodobno iskazivanje troška na osnovi vrijednosnog usklađenja zaliha. Otpisivanje vrijednosti zaliha do njihove neto utržive vrijednosti provodi se uobičajeno predmet po predmet (t. 10.37. HSFI-a 10 odnosno t. 29. MRS-a 2). Međutim, u određenim okolnostima može biti primjerenije grupirati slične ili povezane stavke zaliha. Isto tako važno je pratiti stanje zaliha sa knjigovodstvenim stanjem (popis-inventura koja mora biti najmanje jednom godišnje) gdje se može pojaviti višak sirovina i materijala na skladištu, manjak sirovina i materijala na skladištu te istodobno višak jedne vrste sirovina i materijala te manjak druge vrste sirovina i materijala. Kada je u pitanju manjak ili višak tada je manjak složeniji u računovodstvenom smislu zatojer je povezan s obvezom plaćanja poreza na dodanu vrijednost i poreza na dobit. Manjak s obzirom na obveze prema porezu treba podijeliti u dvije skupine:⁵⁹

-manjak na koji se ne plaća porez na dodanu vrijednost i porez na dobit (neoporezivimanjkovi)

i

⁵⁷ Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

⁵⁸ (t. 10.16. HSFI-ja 10 it. 9. MRS-a 2).

⁵⁹ <https://www.teb.hr/novosti/2021/vrijednosno-uskladenje-zaliha/>

-manjak na koji se plaća porez na dodanu vrijednost i porez na dobit ili samo porez na dodanu vrijednost (oporezivi manjkovi).

Za određivanje koji su manjkovi neoporezivi, a koji su oporezivi ,mjerodavni su slijedećipropisi:

- Pravilnici i odluke Gospodarske komore o dopuštenom manjku s naslovakala, rastepa, kvara i loma u pojedinim djelatnostima
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost i Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost
- Zakon o porezu na dobit

Propisi koji uređuju oporezivanje manjka porezom na dobit nadovezuju se na propise o oporezivanju PDV-om pa se može istaknuti slijedeće:⁶⁰

- ako manjak ne podliježe oporezivanju PDV-om, na njega se ne obračunava ni porez na dobit nego pripada u porezno priznate rashode,
- ako manjak podliježe plaćanju poreza na dodanu vrijednost i knjiži se na teret poduzeća, podliježe plaćanju poreza na dobit, zajedno s PDV-om,
- ako se manjak knjiži na teret odgovorne osobe, nastaje obveza za PDV, ali manjak ne uvećava osnovicu poreza na dobitak.⁶¹

Kod manjkova postoji i vrijednosni aspekt odnosno kada je manjak utvrđen popisom potrebno ga je i vrijednosno iskazati i definirati. Zalihe sirovina i materijala prilikom utroška mogu se obračunavati sa više metoda, a to su: metoda standardnog troška, metoda specifične identifikacije, FIFO metoda ili metoda prosječnog ponderiranog troška. Manjak se vrednuje po metodi koju koristimo za razduženje utrošenih zaliha.

Neoporezivi manjak je onaj na koji se ne plaća PDV i porez na dobitak, a to su kategorije manjak koji je do visine utvrđene odlukom Gospodarske komore, oni koji su uzrokovani višom silom (poplava, požar, potres) i za koje postoji očevidnik nadležnog tijela za

⁶⁰ Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

⁶¹ Belak, V., Vudrić, Osnove suvremenog računovodstva, 2012.

procjenu šteta, tehnološki manjak po normativima, manjak koji je nastao kao istek roka trajanja, kalo, rastep, lom iznad dozvoljenih visina, a gdje je pri utvrđivanju nazočio ovlašteni službenik Porezne uprave.

Oporezivi manjak je onaj na koji se plaća PDV i porez na dobitak, a to je manjak koji tereti odgovornu osobu i manjak koji je iznad visine utvrđene odlukom Gospodarske komore, te iznad normativa tehnološkog manjka ako se ne tereti odgovorna osoba.

Zalihe proizvodnje koje se knjiže u razredu 6 dijele se prema stupnju dovršenosti na proizvodnju u tijeku, zalihe nedovršenih proizvoda i poluproizvoda, zalihe gotovih proizvoda.

Proizvodnja u tijeku su one zalihe koje se nalaze u procesu transformacije u gotov proizvod, a kad se proizvodnja u tijeku dovrši bilo djelomično ili u cijelosti prenosi se na gotov proizvod u skladištu. Do vrijednosti pojedinog gotovog proizvoda dolazimo tako da ukupan trošak završene proizvodnje podijelimo sa količinama koja se vodi u jedinicama mjere komad, kilogram, litra itd.⁶²

Kada razdužujemo skladište gotovih proizvoda moramo to činiti po trošku proizvodnje, a tu imamo metode obračuna koje nam pomažu: metoda standardnog troška, metoda specifične identifikacije, FIFO metoda ili metoda prosječnog ponderiranog troška. Kada imamo kontinuiranu proizvodnju može nam se dogoditi da na skladištu gotovih proizvoda imamo u zalihi različitu cijenu proizvodnje od one koju smo sada proizveli pa nam je u tom trenutku najbolje da koristimo prosječnu ponderiranu cijenu starih i novih zaliha za razduženje proizvoda sa skladišta.

Kao i u razredu 3, tako i u razredu 6 dolazimo do zaliha i njihovog vrijednosnog usklađenja i manjkova koji se mogu javiti, a koji prelaze visinu utvrđenu odlukom Hrvatske gospodarske komore, odnosno Hrvatske obrtničke komore.

Vrijednosno usklađenje financijske imovine

Kako bi financijsku imovinu mogli naknadno mjeriti moramo ju svrstati u neku od skupina prema MRS-u 39 i HSFI-a 9, a to je financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, ulaganja koja se drže do dospijeca, zajmovi i potraživanja, financijska imovina raspoloživa za prodaju. Tu nam je još važno po kojoj vrijednosti će se pojedina imovina mjeriti na datum izvještavanja te kako će se u računovodstvu evidentirati, a u financijskim izvještajima prezentirati promjene vrijednosti da li kroz dobit ili kapital društva.

⁶² Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

Onu imovinu koju držimo sa namjerom daljnjeg trgovanja odnosno prodajom u kratkom roku svrstavamo u kategoriju financijske imovine po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak. Ulaganja koja ćemo držati do dospijeca su nam ona imovina kojom nećemo trgovati na financijskim tržištima. Zajmovi i potraživanja su u transakcijama između poduzetnika – prodaja kupcu, davanja pozajmica. A ako ima još financijske imovine koju nismo svrstali ona je raspoloživa za prodaju.

Jedina imovina od svih kategorija na kojoj nije moguće provesti vrijednosno usklađenje je financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak jer se ona svodi na fer vrijednost na datum izvještavanja. Dužni smo voditi analitičku evidenciju po vrsti ulaganja te početnoj vrijednosti i realiziranim i nerealiziranim promjenama, međusobna prebijanja nisu dopuštena.

Troškovi rezerviranja

Ako će neki rezultati prošlih događaja uzrokovati odljev resursa koji će imati za posljedicu odljev ekonomskih koristi čiji iznos možemo pouzdano procijeniti tada je tu obvezu kao sadašnju zakonsku ili izvedenu potrebno evidentirati u našim knjigama i to putem rezerviranja. Rezervacije su obveza čija je priroda jasno određena i za koju znamo da će vjerojatno ili sigurno nastati, ali nismo sigurni u obim obveze i datum nastanka. Rezerviranja je potrebno voditi odvojeno od ostalih obveza jer je kod njih evidentna neizvjesnost uz vrijeme ili iznos odljeva koji će biti potrebni za namirenje obveza.⁶³

Neke tvrtke kada utvrde da imaju veliku dobit posežu za rezerviranjima, ali samo su neka porezno priznata. To su: rezerviranja za otklanjanje nedostataka u garantnom roku, rezerviranja za troškove po započetim sudskim sporovima, rezerviranja za isplatu otpremnine, rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, rezerviranja za neiskorištene godišnje odmore.

Povećanja porezne osnovice za sve druge rashode

Kada osnivamo društvo tada je to pod pretpostavkom kontinuiteta, odnosno trajno i da ostvaruje dobit. Neke tvrtke bez obzira na sve ostvaruju gubitke i to iz godine u godinu, a mogu se izvući samo uplatama u kapital društva ili likvidacijom. Bez obzira što je cilj ostvarivanje dobiti neki koriste rashode koji nisu u direktnoj vezi sa ostvarivanjem dobiti. Takvi rashodi ne bi smjeli utjecati na smanjenje porezne osnovice i oni moraju ići u stavku povećanja dobiti u PD obrascu. To su sve stavke koje nisu vezane uz poslovanje poduzetnika.

⁶³ <https://www.rif.hr/clanak-18070/>

jer nisu u svezi obavljanja djelatnosti i nisu posljedica obavljanja djelatnosti. Kao primjer tu bi mogli navesti amortizaciju imovine kojom se ne obavlja gospodarska djelatnost.

U tu kategoriju trebamo uključiti i rashode koji nisu bili u poreznoj osnovici u prethodnim poreznim razdobljima kao što su rashodi usklađenja dionica i udjela, amortizacija preko najviše dopuštenih stopa, 50% reprezentacije, 50% troškova vezanih za osobna vozila ako se ne utvrđuje plaća u naravi, manjkovi preko dopuštenih stopa, prisilne naplate, kazne, zatezne kamate među povezanim poduzetnicima, darovanja iznad 2% prihoda od prošle godine, kamate koje nisu porezno priznate i drugi rashodi koji nisu u svezi obavljanja djelatnosti.⁶⁴

Povećanja dobiti za ostale prihode i druga povećanja dobiti

Prihodi koji nisu iskazani u Računu dobiti i gubitka odnosno nisu "računovodstveni" predstavljaju "porezni" prihod za koji je potrebno povećati poreznu osnovicu. Jedan od takvih je dobit ostvarena od poslovnih jedinica tuzemnog poduzetnika u inozemstvu. Poslovne jedinice koje posluju u drugim državama dužne su voditi poslovne knjige prema propisima države u kojoj posluju. Prema zapisima u poslovnim knjigama nakon formiranih prihoda i rashoda potrebno je utvrditi osnovicu poreza na dobit sukladno zakonodavstvu države u kojoj ta poslovna jedinica obavlja svoju djelatnost. Nakon utvrđenog rezultata poslovne jedinice tvrtka u Republici Hrvatskoj pridodati će prihode i rashode koji su utvrđeni u inozemstvu i na taj način povećati poreznu obvezu poduzeća.⁶⁵

Ostala povećanja porezne osnovice koja pripadaju u ovu stavku su kada porezni obveznik pravni slijednik koji je to postao preuzimanjem odnosno spajanjem, pripajanjem ili podjelom u drugoj godini nakon statusne promjene ima stečeno pravo na porezni gubitak, ali bitno promjeni djelatnost pravnog prednika. Tada tome poreznom obvezniku prestaje pravo na prijenos poreznog gubitka, a ako je već koristio taj gubitak u godini ranije sada ga mora anulirati i za njega povećati poreznu osnovicu.

Ili kada porezni obveznik koji ima pravo na porezni gubitak u drugoj godini nakon promjene strukture vlasništva više od 50%, bitno mijenja svoju djelatnost, tada nema više pravo na prijenos poreznog gubitka, a iskorišteni dio gubitka iz ranije godine prikazuje u PD obrascu kao stavku koja povećava poreznu osnovicu.

Još jedna stavka koja ulazi u ovaj dio su vrijednosna usklađenja od kupaca iskazana u

⁶⁴ Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

⁶⁵ <https://www.rrif.hr/clanak-18070/>

godinama ranije. Ako se nismo ponašali pažnjom dobrog gospodarstvenika i pazili da svoja

potraživanja utužimo ili poduzmemo mjere za naplatu sada u godini u kojoj nam dolazi do zastare potraživanja dužni smo za taj iznos povećati poreznu osnovicu. Naravno da je od toga izuzeto do 5.000,00 kuna po nepovezanom poduzetniku koji je obveznik poreza na dobit ili poreza na dohodak po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti.⁶⁶

4.2.Smanjenje dobiti/povećanje gubitka

Prihodi od dividendi i udjela u dobiti

Dvostruko ili višestruko oporezivanje iste dobiti ne bi bilo fer i korektno pa se taj dio ovdje anulira. Kada društvo A sudjeluje u kapitalu i dobiti u društvu B za očekivati je da ima s te osnove prihode i dividende. Kada društvo ostvari dobit u drugome društvu tada taj dio knjiži kao dividendu ili udjel u dobiti, te on pri sastavljanju svoje porezne prijave ne može opet utvrđivati poreznu osnovicu za taj dio koji je već oporezivan u drugom društvu i na koji dio je plaćen porez na dobit. Tada je potrebno pod prihode od dividendi i udjela u dobiti unijeti onaj dio koji smo dobili kao isplatu za ostvarenu dobit prijašnjih razdoblja. Tu bi kao primjer mogli navesti one vjerovnike koji su u postupku stečaja tvrtke Pevec dobili dionice kao vlasničke udjele u tvrtci za svoja potraživanja i dugi niz godina od toga nisu imali velike koristi, ali sada kada je tvrtka stala na noge i stvara novi profit i širi se počeli su isplaćivati dividendu. Kako je Pevec platio porez na dobit tako vjerovnici samo pokazuju taj dio u poreznim knjigama i PD obrascu i nemaju dvostruko oporezivanje.

Prilikom dokazivanja prihoda od dividendi poduzetnik uz PD obrazac dostavlja i dokaz o udjelu u kapitalu isplatitelja, dokaz o rezidentnosti isplatitelja, izjavu isplatitelja da je za prihod koji je isplatio hrvatskom poduzetniku nije u zemlji svoje rezidentnosti iskazao kao porezno priznati rashod.⁶⁷

Potpore u slučaju posebnih okolnosti

Posebne okolnosti koje su se dogodile tijekom 2020. i 2021.godine uzrokovane su pandemijom COVID-19, koja je zahvatila globalno cijeli svijet i narušila poslovanje velikog broja poduzetnika te je direktno utjecala na smanjenje prihoda. Kako je bilo narušeno redovno poslovanje, a samim tim i smanjenje likvidnosti države su pomagale poduzetnicima na način da su im davale potpore, odgađale dospjele obveze, davale poček bez kamata.⁶⁸

⁶⁶ Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

⁶⁷ https://www.poreznauprava.hr/baza_znanja/Stranice/PorezNaDobitPove%C4%87anjePorezneOsnoviceSmanjenjeGubitka.aspx

⁶⁸ Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

U Republici Hrvatskoj državne su potpore išle u tri smjera: osigurani su zajmovi sa povlaštenim kamatnim stopama, sufinancirani su troškovi plaća – potpore za očuvanje radnih mjesta kako se sva ta sila radnika ne bi prelila na Zavod za zapošljavanje, prolongat i

oslobađanje dijela obveza za poreze i doprinose. Sve te mjere bile su kratkoročnog karaktera, ali su se ponavljale kroz određeno razdoblje. Poduzetnik koji je dokazao narušeno poslovanje i pad prihoda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine mogao je računati na pomoć države kroz potpore. Za pravilno evidentiranje potpora trebalo ih je iskazati kao prihodtekućeg razdoblja jer oni namiruju onaj dio koji se izgubio. Prihod od potpora koristi se za smanjenje porezne osnovice za onaj iznos koji smo dobili kao potpore za plaće djelatnika i za onaj dio koji smo otpisali kao obvezu i priznali u prihod.⁶⁹

Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja

Svaki poduzetnik u svojim poslovnim knjigama mora imati iskazanu točnu i fer istinitu vrijednost svoje imovine koja ne smije biti niti podcijenjena niti precijenjena te je zbog toga dužan učestalo provoditi usklađenja i procjenu svoje imovine. Jedan dio imovine koji zahtijeva takve postupke su i potraživanja. Jako moramo paziti na uvjete koje moramo zadovoljiti da bi usklađenje takve imovine bilo porezno priznati rashod, a isto tako i ako potraživanja želimo trajno otpisati odnosno isknjižiti iz naših poslovnih knjiga. Bez obzira na radnje ranije imamo i obveze kada uslijedi naplata potraživanja za one stavke koje smo prethodno otpisali kao porezno nepriznati rashod.

Poduzetnik koji je proveo otpis potraživanja radi nemogućnosti naplate istih, a nije postupio pažnjom dobrog gospodarstvenika te ista nije utužio, nije vodio ovršni postupak, nije prijavio tražbine u stečajnu masu ta potraživanja su mu u prethodnim razdobljima povećala osnovicu poreza na dobit. Ako sada poduzetnik naplati otpisano potraživanje on ima takvo knjiženje koje ide na novac dugovno jer je primio i potražno prihod. Kako je poduzetnik već ranije u poreznoj prijavi poreza na dobit povećao poreznu osnovicu za ta potraživanja sada u tekućem razdoblju istu mora umanjiti.⁷⁰

Nerealizirani dobici i ostali rashodi ranijih razdoblja

Ovdje je riječ o financijskoj imovini kojom se trguje, a čije usklađenje sa fer vrijednosti prolazi kroz račun dobiti i gubitka. Da pobliže objasnimo, ako smo u tekućoj godini imali povećanje vrijednosti dionica koje su namijenjene trgovanju tada knjižimo prihod, a ako su one u prošlom razdoblju imale vrijednost "na niže" tada je taj rashod bio porezno nepriznat i sada u tekućoj godini u oporezivi prihod uključujemo samo pozitivnu razliku.

Podatak o tome koja je trenutna vrijednost financijske imovine sa svim vrijednosnim usklađenjima na više ili manje moraju biti vidljivi iz analitičke evidencije koju je poduzetnik

⁶⁹ Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator

⁷⁰ Jelčić B, (2011.) Porezi (opći dio), Zagreb, Visoka poslovna škola Libertas

obvezan voditi i nije dopušteno kompenziranje povećanja i smanjenja za različite vrste ulaganja.

Može se dogoditi da za neke rashode koji su bili porezno nepriznati u prijašnjim razdobljima u tekućoj godini steknu se uvjeti da postanu porezno priznati. Kao primjer to bi moglo biti vrijednosno usklađenje zaliha provedeno u prijašnjim razdobljima, a u tekućoj godini je prodano, darovano, upotrijebeno i sada su se stekli uvjeti da se može priznati vrijednosno usklađenje i na taj način smanjenje porezne osnovice.⁷¹

Može doći i do toga da je poduzetnik provodio vrijednosna usklađenja kupaca kod kojih u razdoblju usklađenja nisu bili ispunjeni uvjeti za porezno priznavanje troška, a naknadno dođe do ispunjenja uvjeta. Pažnjom dobrog gospodarstvenika utužili smo potraživanje ili zbog njih vodimo ovršni postupak tj, prijavljeno je u stečajnom postupku imamo pravo na porezno priznati rashod, ako to sve nije učinjeno rashod će biti priznat do trenutka zastare od 3 godine. Ako poduzetnik nije poštivao ove uvjete tada je imao povećanje porezne osnovice te ako se u slijedećem razdoblju ispunio uvjet jer je postupio pažnjom dobrog gospodarstvenika sada ima pravo na smanjenje porezne osnovice.

Smanjenje dobiti za ostale prihode i ostala umanjenja

Porezna osnovica je dobit koja se prema računovodstvenim propisima utvrđuje kao razlika prihoda i rashoda i prema tome prihodi koji nastaju u obračunskom razdoblju su stavka koja povećava poreznu obvezu. Imamo situacija kada ostali prihodi koji sudjeluju u računovodstvenoj dobiti isključuju se iz porezne osnovice. Primjer koji nam najbolje opisuje takvu situaciju je kada za troškove rezerviranja iz prethodnih razdoblja koji su tada bili porezno nepriznati rashod u tekućem razdoblju radimo ukidanje rezervacija. Kako smo već potom vrijednosnom usklađenju imali povećanje porezne osnovice sada nam ista ne smije proćikroz obrazac za uvećanje nego se mora neutralizirati kroz redni broj 31.Obrasca PD.

Uz spomenute primjere smanjenja osnovice poreza na dobit, na ovom rednom broju iskazuju se još i prihodi koji nisu iskazani u računovodstvenoj dobiti, a uključuju se u poreznu osnovicu, ili su kao porezno nepriznati rashodi bili uključeni u poreznu osnovicu, iznos prihoda koji je veći od iznosa porezno priznatih rashoda usklađenja iz čl.357.h st.4. Zakona o kreditnim institucijama te druga povećanja prihoda i kapitala koja su bila oporeziva.⁷²

⁷¹ Jelčić B, (2011.) Porezi (opći dio), Zagreb, Visoka poslovna škola Libertas

⁷² Porezni vodič u Republici Hrvatskoj, RIF, 2021., Bakran, Cutvarić, Milčić, Sirovica, Orlović, Zuber, op.cit.str.139

Smanjenje dobiti zbog promjene metode utvrđivanja porezne osnovice

Imamo tri metode utvrđivanja porezne osnovice i to: računovodstveno načelo pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit, novčano načelo pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit i paušalno utvrđivanje osnovice poreza na dobit.⁷³

Kod prijave poreza na dobit po načelu nastanka događaja postoji pozicija čija je uloga korekcija osnovice poreza na dobit zbog promjene metode oporezivanja. Smanjenje porezne osnovice zbog promjene metode događa se u dva slučaja i to kada se prelazi s oporezivanja porezom na dohodak na porez na dobit i kada se prelazi iz sustava utvrđivanja porezne osnovice prema načelu nastanka događaja na novčano načelo. Kada porezni obveznik poreza na dobit koji dobit utvrđuje putem novčanog načela prijeđe kriterije po kojima utvrđuje poreznu osnovicu primjenom novčanog načela tada on u poreznoj prijavi mora prikazati korekcije dobiti zbog promjene načina oporezivanja. Tada je potrebno ukinuti sva razgraničenja u smislu prijave poreza na dobit koja su nastala pri oporezivanju primjenom novčanog načela, isto to se evidentira u redni broj 32.Obrasca PD kao stavka koja uvećava. Obveznik poreza na dohodak koji je postao obveznik poreza na dobit, ali i promijenio način utvrđivanja prema novčanom načelu, na kraju prvog poreznog razdoblja ne uvećava i neumanjuje osnovicu poreza na dobit.

Trošak amortizacije koji ranije nije bio priznat

Amortizacija je postupno trošenje dugotrajne imovine odnosno raspored vrijednosti kroz korisni vijek upotrebe. Imamo dva tretmana amortizacije, a to su sa računovodstvenog aspekta i poreznog aspekta.

Zakon o porezu na dobit definira da dugotrajnu nematerijalnu i materijalnu imovinu predstavlja ona imovina čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kuna, vremenski rok trajanja je duži od godine dana, imovina koja je namijenjena u proizvodnji proizvoda ili isporuci roba ili usluga, korištenje u svrhu aktivnosti poduzetnika, vijek upotrebe je ograničen. Porezni propisi pak propisuju da amortizaciji ne podliježu zemljišta, šume i slična obnovljiva prirodna bogatstva, financijska imovina, spomenici kulture te umjetnička djela.⁷⁴

Metoda amortizacije koju ćemo koristiti treba održavati okvir očekivanog trošenja imovine i budućih ekonomskih koristi koje će poslovni subjekt ostvariti uporabom te imovine.

Na raspolaganju imamo: ⁷⁵

⁷³ Jelčić B, (2011.) Porezi (opći dio), Zagreb, Visoka poslovna škola Libertas

⁷⁴ Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb, Institut za javne financije

⁷⁵ <https://www.teb.hr/novosti/2018/obracun-amortizacije/>

- **linearnu metodu** – jednak iznos amortizacije tijekom vijeka uporabe gdje nije bilo promjene ostatka vrijednosti

- **metoda opadajućeg salda** ili degresivna metoda je ona kod koje se iznos amortizacije smanjuje tijekom vijeka uporabe
- **metoda jedinice proizvoda** ili funkcionalna metoda je ona koja se zasniva na očekivanoj upotrebi ili količini proizvoda

Kad smo kod amortizacije koja se ne priznaje to je ona preko najviše porezno dopustivih stopa, 50% amortizacije za vozila i druga sredstva za osobni prijevoz zaposlenih osoba ako se za to korištenje ne utvrđuje plaća u naravi, amortizacija za vozila za osobni prijevoz vrijednosti veće od 400.000,00 kuna po jednom sredstvu, obračunata amortizacija na onu imovinu kojom se ne obavlja djelatnost, ako je dugotrajna imovina otpisana, amortizacija plovila, zrakoplova, kuća za odmor ako se njima ne ostvaruje prihod minimalno do razine koja je propisana Zakonom o porezu na dobit.⁷⁶

Porezna osnovica može se umanjiti za svotu amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima do vrijednosti onog dijela amortizacije koji predstavlja privremenu razliku i temeljem koje je plaćen porez na dobit u razdoblju obračuna amortizacije, ako su kasnije ispunjeni uvjeti za smanjenje porezne osnovice. Privremeno nepriznavanje troškova amortizacije može nastati ako smo mijenjali propisane amortizacijske stope ili ako je bila promjena metode obračuna amortizacije – linearna tj. proporcionalna. Tada se radi o slučajevima dvostrukog obračuna, jedan za računovodstvene i drugi za porezne potrebe. Ako se za računovodstvene potrebe amortizacija obračunava na porezno nedopustiv način tada taj trošak evidentiramo, ali ga ne priznajemo u razdoblje obračuna nego tek u budućim razdobljima. To nam znači da čak i onda kada je imovina izamortizirana ona još uvijek za porezne potrebe će se obračunski amortizirati odnosno porezna će se osnovica umanjivati za amortizaciju koja je u prethodnim poreznim razdobljima bila porezno nepriznati rashod.⁷⁷

⁷⁶ Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb, Institut za javne financije

⁷⁷ Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb, Institut za javne financije

5.PRAKTIČNI PRIMJER OBRAČUNA POREZA NA DOBIT

U nastavku se izlaže nekoliko uobičajenih primjera utvrđivanja porezne osnovice uvažavajući smanjenja i uvećanja porezne osnovice.

5.1.Studij slučaja 1.

U primjeru jedan imamo obračun poreza na dobit u paušalnom iznosu. Poduzetnik Vransko jezero d.o.o. za 2022.godinu ostvario je ukupan prihod od 85.000,00 kuna, priznati rashod mu je 72.250,00 kuna, a paušalna osnovica je 12.750,00 kuna. Na tu paušalnu osnovicu obračunava se obveza od 12% i kako nije bilo uplaćivanih predujmova obveza za uplatu je 1.530,00 kuna, a predujmovi za slijedeće razdoblje iznose 127,50 kuna.

5.2.Studij slučaja 2.

Obrazac PD ispunjava poduzetnik Alga d.o.o. za porezno razdoblje za 2022.godinu kada na kraju izvještajnog razdoblja ima 4 zaposlena i slijedeće stavke:

-ukupni prihodi iznose 1.050.000,00 kuna, a ukupni rashodi 620.000,00 kuna i utvrđena je dobit od 430.000,00 kuna

-povećanje porezne osnovice čine stavke reprezentacije za 10.000,00 kuna i kamata od povezanih osoba 5.000,00 kuna

-smanjenje porezne osnovice čine izdaci za školovanje zaposlenika u iznosu od 15.000,00 kuna

Nakon povećanja i smanjenja konačna porezna osnovica je 430.000,00 kuna i na nju se obračunava porezna stopa 10% jer se radi o malom poduzetniku- (trenutno poduzetnik do 7.500.000,00 kuna prihoda ima stopu 10%,a preko 7.500.000,00 kuna prihoda ima stopu 18% - to vrijedi za 2022.godinu) te je ukupna porezna obveza za obračun 43.000,00 kuna, a kako je bilo uplaćenih predujmova 5.000,00 kuna sada je potrebno uplatiti 38.000,00kuna. Predujmovi za daljnje razdoblje iznose 3.583,33 kuna.

5.3.Studij slučaja 3.

Poduzetnik Ana d.o.o. ispunjava prijavu poreza na dobit prema novčanom načelu i ima slijedeće stavke: prihodi 1.100,00 kuna, rashodi 500,00 kuna te je dobit 600,00 kuna. Smanjenje koje ulazi u obračun je prihod od nenovčanih transakcija 100,00 kuna. Osnovica je sada 500,00 kuna, a stopa oporezivanja 18% i onda je obveza za porez na dobit 90,00 kune, ali poduzeće ima olakšicu zato što ostvaruje prihod od jedne poslovnice na potpomognutom području u ukupnom iznosu 90,00 kune i obveza je onda 0 kuna. Kako su se tijekom godine uplaćivali predujmovi uplaćeno je 200,00 kuna i poduzeće ima pravo na povrat od 200,00 kuna.

6. ZAKLJUČAK

U poreznom sustavu Republike Hrvatske, porez na dobit predstavlja važan dio prihoda državnog proračuna. Porezni prihodi klasificirani su prema pripadnosti na razini organizacije državne i lokalne vlasti. Postoje porezi koji su isključivi prihod državnog proračuna, zajednički porezi koji se dijele između državne i lokalnih razina, te lokalni porezi koji predstavljaju prihod županija, općina i gradova.

Porez na dobit je državni porez koji se primjenjuje na društva s ograničenom odgovornošću i druge oblike organizacija kao što su društva kapitala i društva osoba. Također, fizičke osobe mogu biti obuhvaćene porezom na dobit, ovisno o njihovoj ulozi u oporezivanju. Porez na dobit predstavlja značajan prihod za državni proračun te je uređen Zakonom o porezu na dobiti Pravilnikom o porezu na dobit.

Postoje različiti načini utvrđivanja osnovice poreza na dobit. Računovodstveno načelo pruža smjernice pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit temeljem računovodstvenih načela i pravila. Novčano načelo se primjenjuje pri utvrđivanju osnovice poreza na dobit temeljem novčanih tokova koje društvo generira. Paušalno utvrđivanje osnovice poreza na dobit koristi se u određenim slučajevima kada porezna osnovica nije utvrđena prema prethodno navedenim načelima.

Nakon odabira odgovarajućeg načina utvrđivanja osnovice poreza na dobit, pristupa se popunjavanju obrasca poreza na dobit, pri čemu se bilančne stavke pravilno evidentiraju. U ovom procesu, postoji niz stavki koje mogu umanjiti ili povećati poreznu osnovicu. Važno je uzeti u obzir računovodstvene politike i prosudbe prilikom kreiranja poslovnih odluka, s ciljem postizanja dobiti i očuvanja kontinuiteta poslovanja.

Uzimajući u obzir složenost poreznog sustava i različite metode utvrđivanja osnovice poreza na dobit, važno je imati stručno znanje i razumijevanje propisa kako bi se pravilno primijenili relevantni porezni zakoni i pravila. Također, suradnja s poreznim savjetnicima i stručnjacima može biti od velike pomoći u pravilnom utvrđivanju osnovice poreza na dobit. Proces utvrđivanja osnovice poreza na dobit može biti složen i zahtijeva pažljivo praćenje promjena u poreznim propisima. Pored toga, porezni obveznici trebaju biti svjesni relevantnih olakšica, izuzeća i poreznih poticaja koji mogu utjecati na konačni iznos poreza na dobit. Stoga je važno redovito ažurirati znanje o poreznim propisima i konzultirati stručnjake kako bi se iskoristile sve mogućnosti za optimizaciju poreznog tereta. Kroz ovaj završni rad, istaknuta je važnost pravilnog utvrđivanja osnovice i obračuna poreza na dobit za društva s ograničenom

odgovornošću. Porez na dobit predstavlja značajan finansijski faktor za poslovanje tih društava i utječe na njihovu profitabilnost. Upravljanje poreznom obvezom zahtijeva stručnost, pažljivo praćenje promjena u poreznim propisima te pridržavanje relevantnih zakonskih zahtjeva.

U konačnici, pravilno utvrđivanje osnovice i obračun poreza na dobit odražava transparentnost i odgovornost poreznih obveznika te pridonosi stabilnosti i ravnoteži poreznog sustava. Porez na dobit igra važnu ulogu u financiranju javnih potreba i razvoju gospodarstva, stoga je ključno da porezni obveznici ispune svoje porezne obveze na zakonit način.

Uzimajući u obzir navedene činjenice, zaključujemo da je utvrđivanje osnovice i obračun poreza na dobit kompleksan proces koji zahtijeva stručno znanje, a pravilna primjena poreznih propisa ključna je za održavanje povjerenja u porezni sustav i postizanje pravednosti u oporezivanju.

LITERATURA

1. Bakran, Cutvarić, Milčić, Sirovica, Orlović, Zuber: Porezni vodič u Republici Hrvatskoj, RIF, 2021
2. Belak, V., Vudrić, I., Osnove suvremenog računovodstva, Belak excellens d.o.o., 2012
3. Porezna uprava. Dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx
4. <https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Stranice/PDViEU.aspx>
5. Mišljenje MF SU Porezne uprave, klasa br:410-01/08-01/12, urudžbeni broj:513-07-21-01/08-2, od 11. prosinca 2008.
6. Blažić, Helena. "Troškovi oporezivanja poslovnih subjekata koji su obveznici poreza na dobit." Financijska teorija i praksa 28, br. 3 (2004): 325-337. <https://hrcak.srce.hr/5731>
7. Porezi: <http://www.porezi.net/>
8. Opći zakon: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_12_147_4043.html
9. Sadržaj poreza na dobit. Dostupno na: https://www.teb.hr/media/22585/sadrzaj_porez-na-dobit_2023.pdf
10. Porezna uprava. Dostupno na: http://www.poreznauprava.hr/HR_obraci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/D OH.pd
11. Računovodstvo i porezi (2011) Zakon o porezu na dohodak. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011
12. Porezna uprava. Dostupno na: https://www.poreznauprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dohodak.aspx
13. Računovodstvo i porezi (2011) Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011
14. Porezna uprava

[URL:http://www.poreznauprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/DOH.pdf](http://www.poreznauprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/DOH.pdf)

15. Računovodstvo i porezi (2011) Zakon o porezu na dodanu vrijednost. Zagreb: Centar za računovodstvo i financije d.o.o., 8/2011
16. Kesner Škreb, Marina; Kuliš, Danijela (2010) Porezni vodič za građane, Institut za javne financije, Zagreb
17. Radulović, Silvija; Radulović, Stanko (2019) Veća dobit manji porez, R.S. Bonum,Pula
18. Šimović, Jure; Arbutina, Hrvoje; Mijatović, Nikola; Rogić Lugarić, Tereza; Cindori,
19. Sonja (2010) Hrvatski fiskalni sustav, Narodne novine, Zagreb
20. Jelčić, Božidar; Bejaković, Predrag (2012) Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj – dostupno na: <https://ijf.hr/upload/files/file/knjige/bejakovic-jelcic.pdf>
21. <https://www.teb.hr/novosti/2021/vrijednosno-uskladenje-zaliha/>
22. Porezni vodič u Republici Hrvatskoj,RIF,2021.,Bakran,Cutvarić,Milčić,Sirovica,Orlović,Zuber
23. Porezni vodič u Republici Hrvatskoj,RIF,2021.,Bakran,Cutvarić,Milčić,Sirovica,Orlović,Zuber
24. <http://22.https://zir.nsk.hr/islandora/object/efos%3A3781/datastream/PDF/view>
25. http://1.https://www.rrif.hr/prijedlog_zakona_o_dodatnom_porezu_na_dobit-2200-vijest/
26. Jelčić B, (2001.) Javne financije, Zagreb, RrifPlus
27. https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/porez_na_dobit.aspx
28. Jančiev Z (2015.) Hrvatski porezni sustav, Zagreb, Institut za javne financije
29. Računovodstveni i porezni aspekt amortizacije u hrvatskim poduzećima,Ivana Dražić Lutilsky,Martina Dragija,Renata Novosel-Belavić-HRČAK
30. Mišljenje MF SU Porezne uprave,klasa br:410-01/08-01/12,urudžbeni broj:513-07-21-01/08-2,od 11.prosinca 2008
31. Kesner-Škreb M, Kuliš D (2010.) Porezni vodič za građane, Zagreb, Institut za javne Financije
32. <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>
33. <https://www.teb.hr/novosti/2021/vrijednosno-uskladenje-zaliha/>
34. Jelčić B, Jelčić B (1998.) Porezni sustav i porezna politika, Zagreb, Informator
35. https://www.poreznauprava.hr/baza_znanja/Stranice/PorezNaDobitPove%C4%87anjePorezneOsnoviceSmanjenjeGubitka.aspx

